

ZATERDAG
28 AUGUSTUS
2021

OUDE KERK
HELVOIRT
19.00 UUR

TWEEËNTWINTIGSTE ZONDAG
DOOR HET JAAR

THEMA:

*Wetten en regels moeten ons niet uit elkaar drijven;
ze moeten juist zorgen voor verbinding.*

Voor deelname aan vieringen in de Oude Kerk
te Helvoirt: aanmelden via e-mail
(christvaniersel@gmail.com) of tel. 0411-64 15 29,
vanaf 11 september geen luistervieringen meer,
alleen nog vieringen in de Oude Kerk
(ca. 55 plaatsen beschikbaar op 1,5 meter afstand
of zonder afstand bij leden van hetzelfde
huishouden).

Komende vieringen Open Kerk:

Zaterdag	11 september	19.00 uur	Viering
Zaterdag	25 september	19.00 uur	Viering
Zaterdag	9 oktober	19.00 uur	Viering

Voor wie de vieringen van Open Kerk
wil blijven mogelijk maken:
NL 80 INGB 0006232091

OPEN KERK

HELVOIRT

OPEN KERK

HELVOIRT

TWEEËNTWINTIGSTE ZONDAG
DOOR HET JAAR

OPENINGSLIED

*Zolang er mensen zijn op aarde
zolang de aarde vruchten geeft,
zolang zijt Gij ons aller Vader;
wij danken U voor al wat leeft.*

*Zolang de mensen woorden spreken
zolang wij voor elkaar bestaan,
zolang zult Gij ons niet ontbreken;
wij danken U in Jezus' naam.*

WELKOM

Welkom vanavond hier, en gelukkig: we kunnen
weer zachtjes meezingen; en nog fijner: we worden
weer ondersteund door vertrouwde stemmen en de
organist. Welkom ook aan allen die dankzij de
techniek met ons mee kunnen vieren.

Al anderhalf jaar lang moeten we anderhalve
meter afstand houden van elkaar. Door de
Coronacrisis nemen we leefregels in acht die ons
minder vrijheid geven dan ons lief is. Toch
proberen we ons eraan te houden omdat we ons
verantwoordelijk weten voor elkaar. Wetten en
regels kunnen dus ook zorgen voor diepe
verbondenheid.

LIED

*Gij voedt de vogels in de bomen
Gij kleedt de bloemen in het veld;
o Heer, Gij zijt mijn onderkomen
en al mijn dagen zijn geteld.*

*Daarom moet alles U aanbidden,
uw liefde heeft het voortgebracht.
Vader, Gijzelf zijt in ons midden;
O Heer, wij zijn van uw geslacht.*

SCHULD EN VERGEVING

Vrede maken
waar wordt geruzied.
Liefde brengen
waar haat domineert.
Echt en oprecht zijn
waar leugen regeert.
Twijfelaars en aarzelaars
over hun angst heen helpen.
Wanhopigen uitzicht bieden en bemoedigen.
Bedroefden opzoeken en troosten.

Vergeef ons dat we het licht doofden;
het recht schonden –
dat we de liefde niet oprachten,
de trouw niet uithielden,
het goede nalieten.

G. Vergeven wij elkaar
en dat God en Goed ons allen vergeeft.

STILTE

Vervolgen wij nu met enkele momenten van stilte,
waarin we de Onzienlijke de kans geven
ons aan te raken en aan te spreken.

BEZINNING

L. Weersta aan de lokroep
van ‘nooit genoeg, altijd méér’,
de slogan ‘zélf en éigen gaan vóór’.

Alle leven is gegeven Lied
door wie onze oorsprong is;
die ons vraagt om zo te leven
dat er hoop en toekomst is.

L. Dat door bovenmatige aandacht voor buiten
ons binnen niet verkommt.

Alle leven is gegeven Lied
door wie onze oorsprong is;
die ons vraagt om zo te leven
dat er hoop en toekomst is.

L. Dat we door wat we weten en kunnen,
onze meegekregen levenswijsheid niet
miskennen.

Alle leven is gegeven Lied
door wie onze oorsprong is;
die ons vraagt om zo te leven
dat er hoop en toekomst is.

GEBED

V. Richten wij ons op de Schepper
naar wiens beeld wij zijn gemaakt.
In God ademen we,
en delen we het leven met de hele schepping.
Richten we ons op Jezus Messias,
het evenbeeld van God en van menselijkheid,
en op de heilige Geest, die nieuw leven geeft
en in wie wij allen met elkaar zijn verbonden.

A. Amen

EERSTE LEZING Deuteronomium 4:1-2.6-8

*Vlak voor de intocht in het beloofde land zegt Mozes
tegen het volk dat ze de geboden van God strikt
moeten naleven:*

‘Luister, Israël, naar de wetten en de regels waarin
ik, Mozes, u onderwijs en kom ze na. Dan blijft u in
leven en kunt u het land in bezit nemen dat de
HEER, de God van uw voorouders, u zal geven.
Voeg niets toe aan wat ik u voorschrijf en doe er
niets van af. Houd u aan de geboden die ik u geef;
het zijn de geboden van de HEER, uw God.

Leef ze strikt na, dan toont u wijsheid en
inzicht. Alle volken die dat zien en van deze wetten
horen, zullen zeggen: ‘Wat is dat grote volk wijs en
verstandig!’ Want welk volk, hoe groot ook, heeft
goden zo dichtbij als wij de HEER, onze God,
telkens als wij hem om hulp roepen? En welk volk,
hoe groot ook, heeft wetten en regels zo
rechtvaardig als het onderricht dat ik u nu geef?

LIED

Refrein
*Zijt Gij mij God een herder
als de morgen mij in leven roept
als de avond mij de nacht in leidt
zijt Gij mij God een herder?*

*Loop ik langs groene velden
hoor ik het zachte water,
komt mijn hart tot rust: hier ben ik thuis.
Deze dagen leef ik als gegeven
door wie zo Groot zo Goed.*

Refrein

*Ontmoet ik tegenslagen
En val ik in de diept,
Altijd vind ik kracht weer op te staan.
Deze dagen weet ik mij gedragen
Door wie zo Groot zo Goed.*

Refrein

HET EVANGELIE   Marcus 7:1-8.14-15.21-23

De Farizeeën en enkele van de Schriftgeleerden die uit Jeruzalem waren gekomen, hielden zich op in de nabijheid van Jezus. Ze zagen dat sommige volgelingen van Jezus brood aten met onreine handen, dat wil zeggen, met ongewassen handen.

De Farizeeën en alle andere Joden eten namelijk pas als ze hun handen gewassen hebben, omdat ze zich aan de traditie van hun voorouders houden, en als ze van de markt komen, eten ze pas als ze zich helemaal gewassen hebben, en er zijn nog allerlei andere tradities waaraan ze zich houden, zoals het schoonspelen van bekers en kruiken en ketels.

Daarom vroegen de Farizeeën en de Schriftgeleerden aan Jezus: ‘Waarom houden uw volgelingen zich niet aan de tradities van onze voorouders en eten ze hun brood met onreine handen?’ Maar hij antwoordde: ‘Wat is de profetie van Jesaja toch toepasselijk op huichelaars als u! Er staat immers geschreven:

*“Dit volk eert mij met de lippen,
maar hun hart is ver van mij;
tevergeefs vereren ze mij,
want ze onderwijzen hun eigen leer,
voorschriften van mensen.”*

*De geboden van God geeft u op,
maar aan tradities van mensen houdt u vast.”*

Nadat hij de menigte bij zich had geroepen, zei hij: ‘Luister allemaal naar mij en kom tot inzicht. Niets dat van buitenaf in de mens komt kan hem onrein maken, het zijn de dingen die uit de mens naar buiten komen die hem onrein maken. Want

van binnenuit, uit het hart van de mensen, komen slechte gedachten, ontucht, diefstal, moord, overspel, hebzucht, kwaadaardigheid, bedrog, losbandigheid, afgunst, laster, hoogmoed, dwaasheid; al deze slechte dingen komen van binnenuit, en die maken de mens onrein.’

OVERWEGING

God heeft aan de mens, aan Israël, de Thora in handen gegeven. De Thora is de openbaring en is een geschenk van God, maar de Thora geeft geen pasklare antwoorden voor alle problemen van alle tijden. Nee, de Thora is, zoals de rabbijnen zeggen, als meel waarmee je zelf koeken moet gaan bakken. Je kunt van dat meel niet zomaar maken wat je maar wilt, maar je moet er wel mee aan de slag gaan, want anders gaat de traditie, datgene wat je in handen hebt gekregen, niet leven en verstart zo tot iets wereldvreemds uit vroegere tijden. Dan blijven de woorden van de Thora, die in de Bijbel staan, dode letters, die niet veel te betekenen hebben. Als je de Thora werkelijk tot leven wilt brengen, moet je een scherp oog hebben voor de situatie waarin je leeft, voor de cultuur en de samenleving waarvan je deel uitmaakt. De bedoeling is dat je voor jezelf en voor je tijdgenoten nieuwe koeken bakt uit het meel dat je meegekregen hebt.

Vergelijk het meel met talenten. Je kunt met je talenten niet alles doen wat je wilt, maar je moet er wel zelf iets mee doen. Je moet ermee aan de slag. Pas als je je talenten benut, heb je er iets aan. En hebben mogelijk anderen er ook iets aan.

In het Evangelie van vandaag lijkt het of Farizeeën en Jezus pal tegenover elkaar staan. Dat is zeker niet zo. Farizeeën ontwierpen allerlei leefregels om het Joodse religieuze erfgoed handen en voeten te geven in het dagelijks leven. Dat was heel vernieuwend. Ook Jezus probeert de Thora zo aan zijn toehoorders uit te leggen dat de ware bedoeling ervan scherp uit de verf komt. Jezus geeft aan waar al die regels (in het Oude Testament staan maar liefst 613 geboden en verboden) op neer komen: liefde voor God en liefde voor de naaste. Nee, Farizeeën zijn zeker per definitie geen conservatieven of schijnheiligen, terwijl ons dagelijks taalgebruik dat soms wel suggereert. Op meerdere fronten lijkt Jezus zelfs met hen verwant.

Kort orgelspel

In een poging om deze Bijbelse kernwaarden zo uit te werken dat ze wat te betekenen krijgen voor onze omgang met de problemen van nu, wil ik proberen hier wat voorbeelden aan te dragen.

Een van die voorbeelden kan de toeslagen-affaire zijn. Die toeslagenaffaire laat zien dat wetgevers soms een veel te fijnmazige net van regels ontwerpen die ze dan loslaten op alle individuen uit bepaalde bevolkingsgroepen. Met als gevolg allerlei flaters en mistoestanden en onevenredige boetes en dergelijke. Dat leidt dan vaak weer tot nieuwe regels die het probleem alleen maar vergroten. De basisfout lijkt hier dat we de menselijke maat volledig uit het oog verliezen. Men wil iedereen over één kam scheren. Wat gewenst lijkt is maatwerk, kneed het meel in de gewenste vorm.

Een tweede voorbeeld zou kunnen zijn de automatisering waar we dagelijks mee van doen hebben. Automatisering is een groot goed en niet meer weg te denken uit onze samenleving. Maar als we als mensen niet meer de baas blijven over de machines en de algoritmes, ontstaat een samenleving waarin we mogelijk als zombies en robots naast elkaar gaan leven, ieder in haar of zijn eigen bubbel. We ontmenselijken dan, terwijl automatisering eigenlijk zou moeten bijdragen aan een meer menselijke samenleving.

Tot slot een voorbeeld uit de wereld van de zorg. Omdat onze zorgkosten de pan uit rijzen, hebben managers in de zorg soms van minuut tot minuut vastgelegd wat een zorgverlener in die toegemeten tijd moet en mag doen. De zorg wordt gereguleerd door een verstikkend geheel van regels. Er is dringend behoefte aan meer bezield en menslievende zorg. Zorgverleners moeten de kans krijgen om telkens weer de mens te blijven zien, om oog te hebben voor de pijn van deze vrouw of het verdriet van deze man. Niet alleen het meel is belangrijk, maar juist de koeken die je ermee maakt.

Steeds gaat het erom dat regels ons niet van onszelf en van elkaar moeten vervreemden. Regels moeten juist zorgen voor meer verbinding.

ONDERBREKING

Orgelspel

GEDACHTENIS

‘Er is nog zomer, en genoeg,
Wat zou het loodzwaar tillen zijn,
wat een gezwoeg,
als iedereen niet iedereen ter wille was,
als iedereen niet iedereen
op handen droeg.’

Zomer voor hen die pijn hebben,
zich zorgen maken, onzeker zijn,
en dankbaarheid om hen die hen bijstaan.

Bid voor onze naasten die lief en leed met ons deelden en ons helaas zijn ontvallen.
Vanavond gedenken wij in het bijzonder Henk den Otter, rond zijn sterfdag (2020).
Gedenken wij alle jongeren en ouderen die door besmetting met het coronavirus gestorven zijn of zwaargehavend blijven.
Denk ook aan die vergeten en alleen heengaan; omkomen door oorlog, geweld, honger of dorst; en aan hen die geen andere uitweg zien dan hun leven zelf te beëindigen.

Er zij licht, vrede, rust.

JEZUS VAN NAZARET EN WIJ

Gij die ons kent en roept ons bij name Lied
adem van leven, herder van mensen,
zult Gij ons vinden, hoelang verdragen?

L. Waar hij was,
die mens Jezus Christus,
kwamen lammen in de benen
gingen doven de oren open en
vielen blinden de schellen van de ogen.

Waar hij was,
vluchtten kramp en koorts
uit het lijf van de mensen,
werd de gemeden melaatse
in de kring opgenomen en
zielen de straffende vinger Gods
uit het hoofd gepraat.

Waar toe bestaan als Gij zoudt ontbreken, Lied
als wij vergeten de hand die ons maakte,
als wij vervreemden, ver van U raken?

L. Waar hij was werden brood
en vis van harte gedeeld en
groeide uit amper iets voor één,
overvloed voor allen.

Waar hij was, verliet God
zijn hoge hemel en werd
een vader die leeft en lijdt
met de mensen.

Vanaf de berg zag hij de wereld op z'n
kop: 'Zalig de armen, want
je bent niet gelukkig om wat je bezit;
en je wordt niet rijk van wat je hebt.

Zalig die van wapens niet willen weten;
ze winnen de wereld zonder geweld.

Zalig die hun zinnen zuiveren;
ze vinden God in 't diep van kun hart.

Zalig die deemoedig zijn;
als een kind bij Moeder
zijn zij geborgen bij Vader.

In dit vertrouwen heeft hij van
de wereld afscheid genomen.

Wie zou U ooit van mensen weerhouden? Lied
Geen dan Gijzelf hebt ons levend gemaakt.
Wie dan Gijzelf zal mensen behouden?

L. Bij leven niet begrepen, in de steek
gelaten en gedoemd te worden vergeten,
is hij onweerstaanbaar doorheen
de dood tot leven gekomen –

is hij voor allen die in hem
hun ware aard en God herkennen,
geworden die hij is:
de mens een broeder, God een zoon.

Bidden wij nu samen zoals hij 't heeft
voorgedaan.

ONZE VADER

G. Onze Vader, die in de hemel zijt;
Uw naam worde geheiligd,

Uw rijk kome; Uw wil geschiede
op aarde zoals in de hemel;
geef ons heden ons dagelijks brood
en vergeef ons onze schuld, zoals ook
wij aan anderen hun schuld vergeven.
En leid ons niet in bekoring,
maar verlos ons van het kwade.

Amen.

GEBEDEN EN LIED

Lied

Ubi caritas et amor, Deus ibi est. (2x)
Waar liefde heerst en vriendschap, daar is God.

L. We hoorden:
'Van binnenuit,
uit het hart van de mensen,
komen slechte dingen,
die maken de mens onrein.'

Laat daarom van binnenuit
uit het hart van de mensen
warmte stralen,
liefde stromen,
geen afgunst of haat.

Lied

Ubi caritas et amor, Deus ibi est. (2x)
Waar liefde heerst en vriendschap, daar is God.

L. Laat van binnenuit
in het hart van de mensen
aandacht leven,
compassie opborrelen,
geen hebzucht of bedrog.

Lied

Ubi caritas et amor, Deus ibi est. (2x)
Waar liefde heerst en vriendschap, daar is God.

L. Laat van binnenuit
in het hart van de mensen
eenvoud fluisteren,
wijsheid spreken,
geen hoogmoed of dwaasheid.

ZEGENBEDE

Lied

*De Levende zegene en behoede u,
de Levende doe zijn aangezicht over u lichten
en zij u genadig.*

*De Levende verheffe zijn aangezicht over u
en geve u vrede.*

*Zegen ons en behoed ons,
doe lichten over ons uw aangezicht
en wees ons genadig.*

*Zegen ons en behoed ons,
doe lichten over ons uw aangezicht
en geef ons vrede.*

*Zegene u de levende en almachtige God.
Vader, Zoon en heilige Geest.
Amen, amen, amen.*

AFSLUITING EN ZEGENWENS

- L. Wij delen met elkaar
een gebroken bestaan dat zich
vandaag hier morgen daar laat voelen.
Zegenen we daarom elkaar met
raad en daad, hart en handen.
En laat je door niets en niemand
ontmoedigen, in Gods naam:
Vader, Zoon en heilige Geest.

ORGELSPEL

TEKST TER EIGEN OVERWEGING

*De Overweging is mede geïnspireerd door een
rabbijnse parabel over een koning met twee
dienaren:*

Er was eens een koning van vlees en bloed, die twee
dienaren had. Voor beide dienaren koesterde hij
een grote liefde. Aan de een gaf hij een maat tarwe,

en aan de ander gaf hij ook een maat tarwe, en aan
beiden gaf hij bovendien nog een streng vlas.
De slimste van de twee nam het vlas en weefde er
een prachtig kleedje van. Van de tarwe maakte hij
bloem. Hij maalde de tarwe, zeefde het meel en
kneedde het, en bakte een brood, dat hij op de tafel
zette waarop hij het geweven kleed had
uitgespreid. Hij liet dat zo totdat de koning zou
komen. De onnozelste van de twee deed niets.
Toen de koning na enige tijd zijn huis
binnenkwam, zei hij tegen de twee dienaren: 'Mijn
zoons, breng me wat ik jullie heb gegeven.' De ene
toonde hem het tarwebrood op de tafel waarop het
geweven kleedje was gespreid. De ander bracht
hem de doos met de tarwe en de streng vlas die er
nog op lag.
Wat denk je: welke dienaar is de koning het
dierbaarst? Toch zeker degene die hem het brood
liet zien op de tafel met het geweven kleedje erop!

VERANTWOORDING

Deze viering is samengesteld door de Liturgische
Werkgroep van Open Kerk.

Zolang er mensen zijn op aarde, t. Huub
Oosterhuis, m. Bernard Huijbers;
Alle leven is gegeven. t. Adri Bosch, m. Willem
Vogel;
Zijt Gij mij God een herder, t. Marcel Zagers, m.
Willem Vogel;
Overweging, Harry van Hal;
Gedachtenis, naar Peer Verhoeven, bewerkt door
Paul Arts;
Gij die ons kent, t. Jacques Verhees, m. Willem
Vogel;
Waar hij was, t. Peer Verhoeven;
Ubi caritas et amor, m. Taizé;
De Levende zegene en behoede u, m. G. Bremer,
zang: Kathedrale Cantorij, Rotterdam;
Afbeelding, foto Wilma Weren.

@openkerkhelvoirt 2021